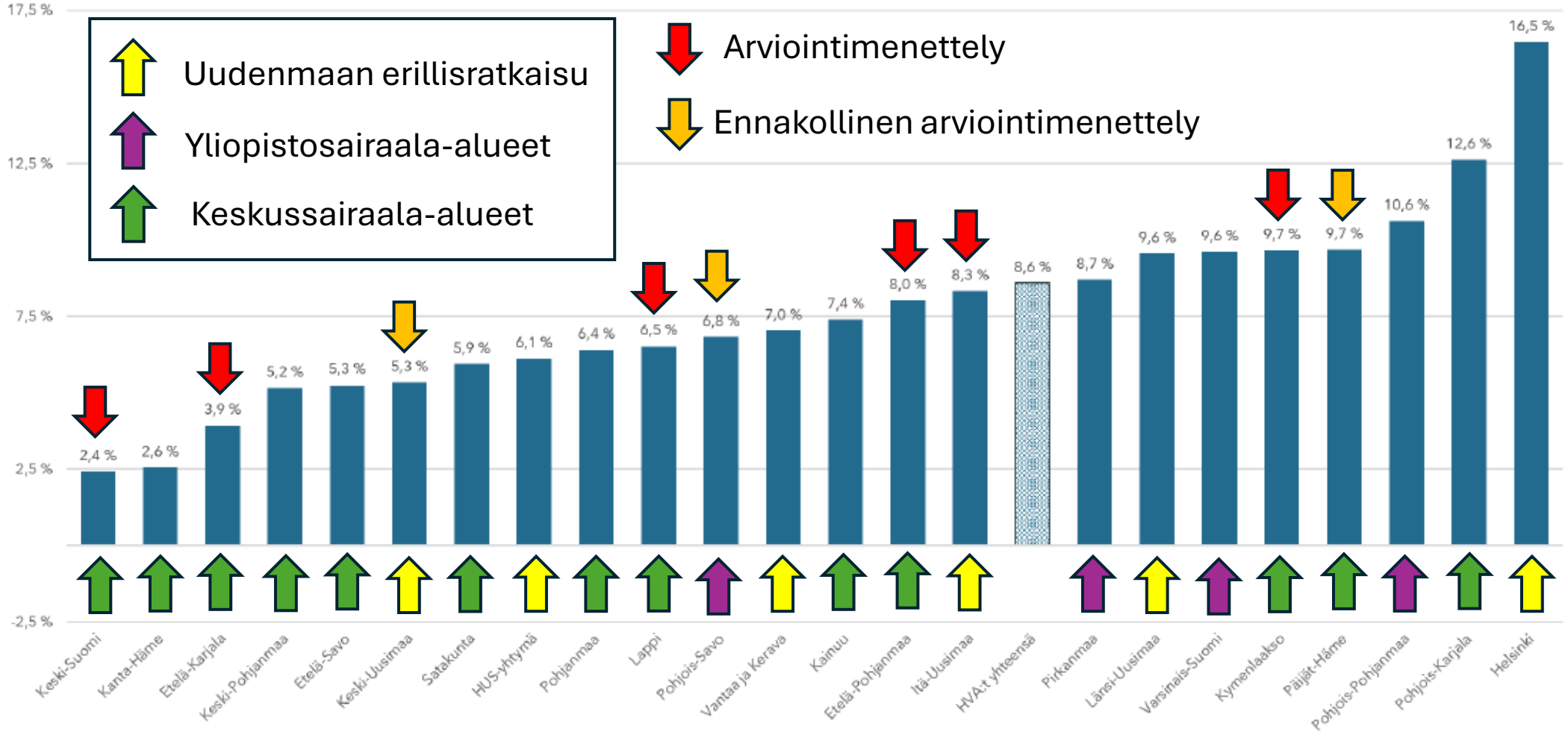
Erillismenettelyt ja kansallinen menokasvu

Muutamia havaintoja siitä, miten käy jos aluekohtainen menokehitys jatkuisi seuraavat 10 vuotta.

8.10.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Nettokustannusten muutos e2026/TP2023, %

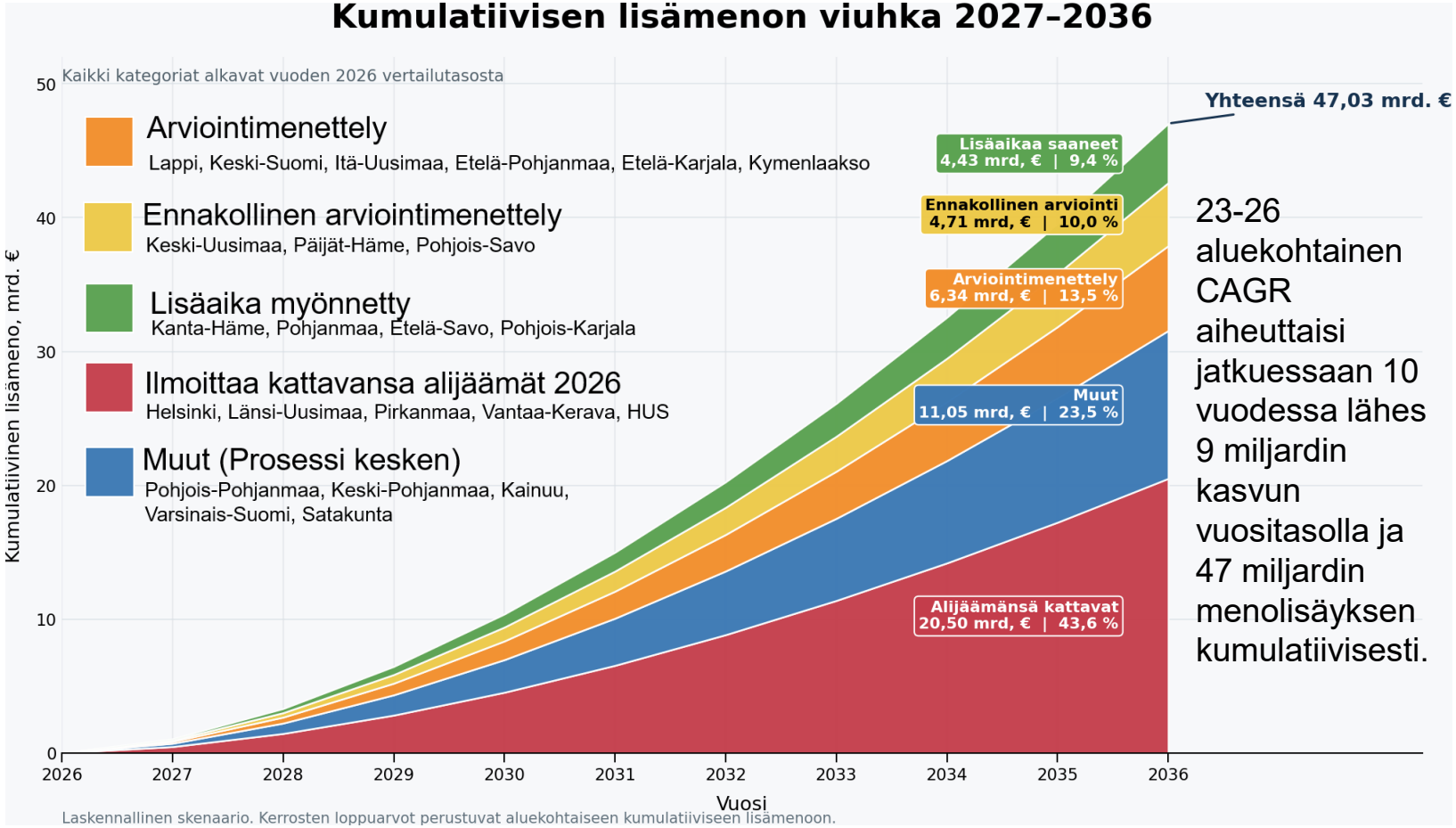
Kuvassa on lisätty Hyvilin tekemään yhteenvetoon alueiden menokasvusta tieto erillis-menettelystä ja alueen taustasta eli erotella Uudenmaan erillisratkaisu, yliopistoalueet ja keskussairaala-alueet.

Johtopäätös: Rahoituksen jakauma vaikuttaa paljon.

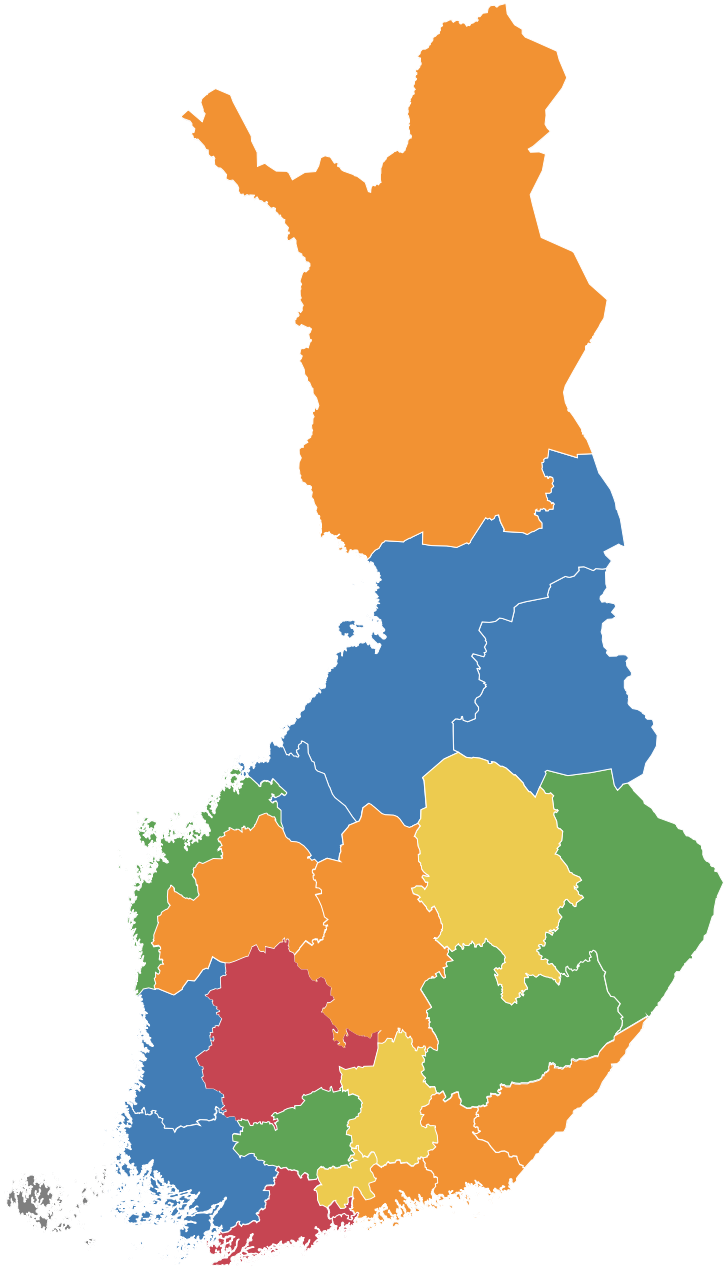
HYVIL

Alijäämien kattaminen ei millään tavalla takaa valtakunnallisen menokasvun hillintää

Jos kunkin alueen menokasvu olisi kuten 23-26 ja jatkuisi vuodet 27-36

23-26 aluekohtainen CAGR aiheuttaisi jatkuessaan 10 vuodessa lähes 9 miljardin kasvun vuositasolla ja 47 miljardin menolisäyksen kumulatiivisesti.

Väestömuutoksen merkitys terveydenhuollon menokehitykseen

Muutamia havaintoja siitä, miten pelkkä väestömuutos vaikuttaa menotasoon

8.10.2026

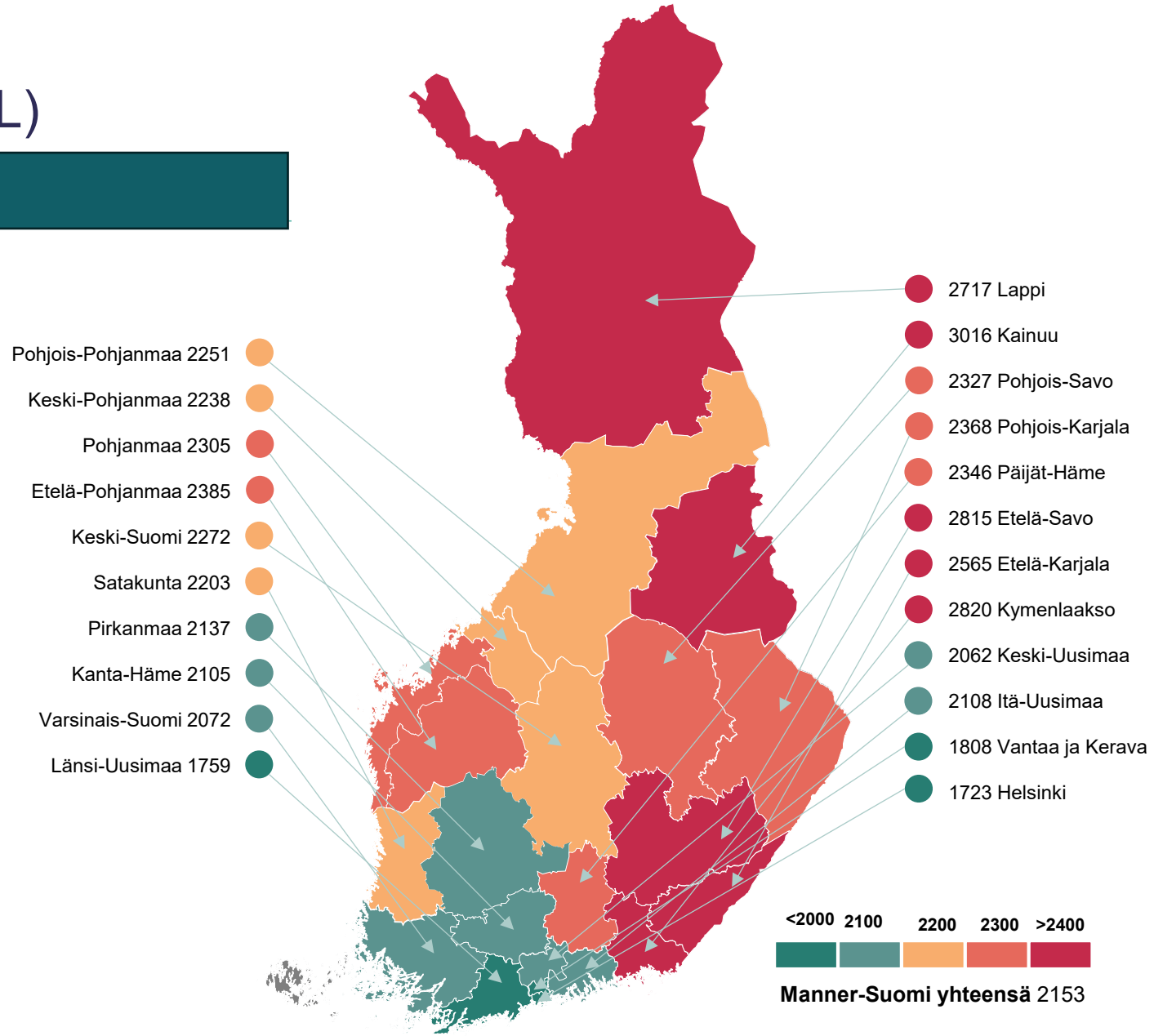
Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Terveydenhuollon kulut 2025 (THL)

Nimelliset nettokulut €/as 2025

Alue	€/as	Kasvu	Lisäys M€
Helsinki	1 723	+24,9 %	+297,9
Länsi-Uusimaa	1 759	+22,3 %	+199,0
Vantaa ja Kerava	1 808	+19,0 %	+100,4
Keski-Uusimaa	2 062	+4,4 %	+18,8
Varsinais-Suomi	2 072	+3,9 %	+40,2
Kanta-Häme	**2 105**	**+2,3 %**	**+8,1**
Itä-Uusimaa	2 108	+2,1 %	+4,5
Pirkanmaa	2 137	+0,7 %	+8,8

Tämän verran kansallisen keskitason alapuolella olevat alueet voisivat lisätä menojaan.

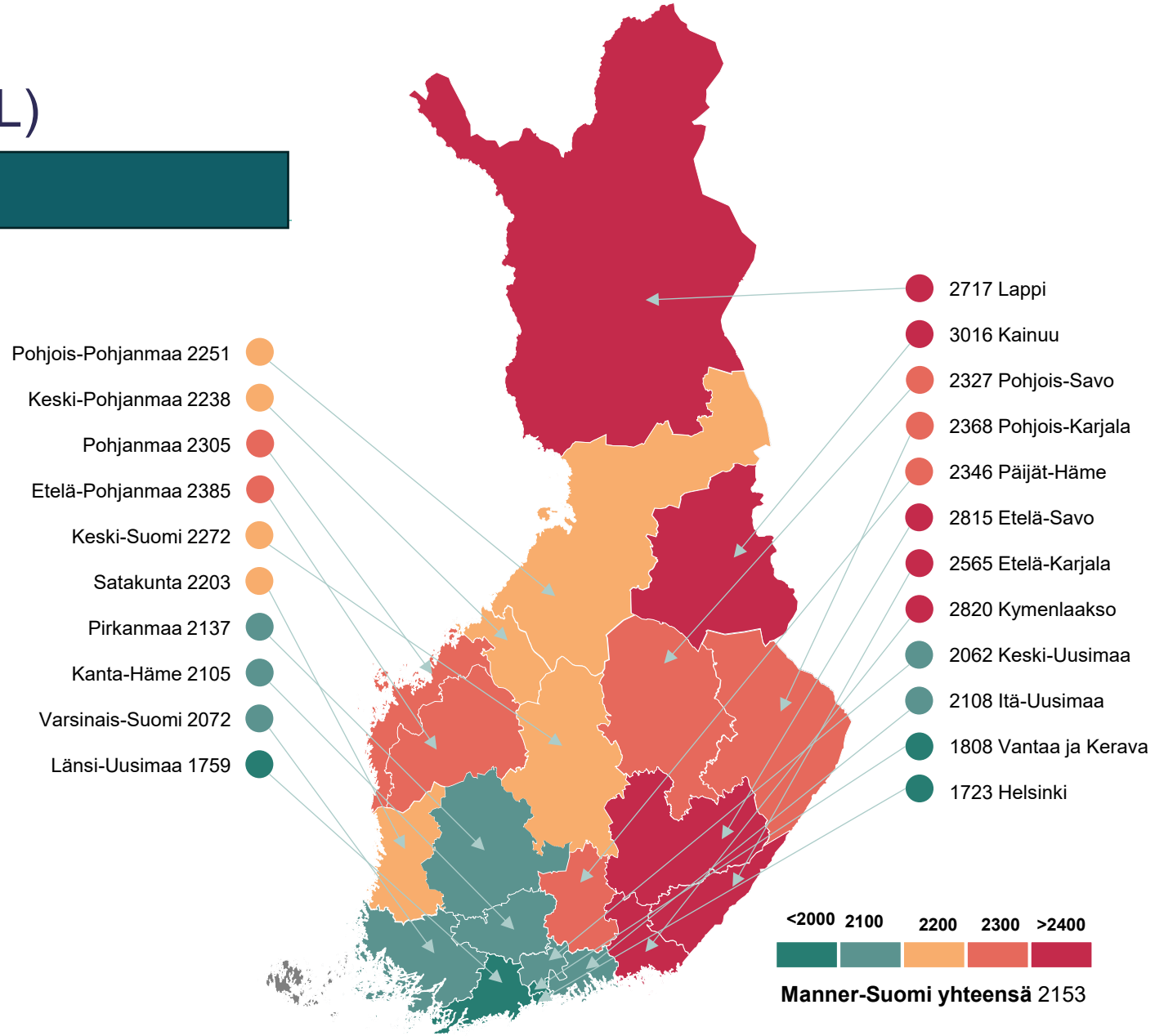

Terveydenhuollon kulut 2025 (THL)

Nimelliset nettokulut €/as 2025

Alue	€/as	Ylitys	Säästö M€
Kymenlaakso	**2 820**	**+667**	**104,2**
Lappi	**2 717**	**+564**	**99,4**
Etelä-Savo	**2 815**	**+662**	**84,8**
Kainuu	**3 016**	**+863**	**59,7**
Etelä-Karjala	2 565	+412	51,2
Etelä-Pohjanmaa	2 385	+232	44,0
Pohjois-Savo	2 327	+174	43,2
Pohjois-Pohjanmaa	2 251	+98	41,0
Päijät-Häme	2 346	+193	39,5
Pohjois-Karjala	2 368	+215	34,7
Keski-Suomi	2 272	+119	32,6
Pohjanmaa	2 305	+152	27,3
Satakunta	2 203	+50	10,5
Keski-Pohjanmaa	2 238	+85	5,7

Tämän verran kansallisen keskitason yläpuolella olevien alueiden tulisi leikata menojaan päästäkseen kansalliseen keskitasoon.

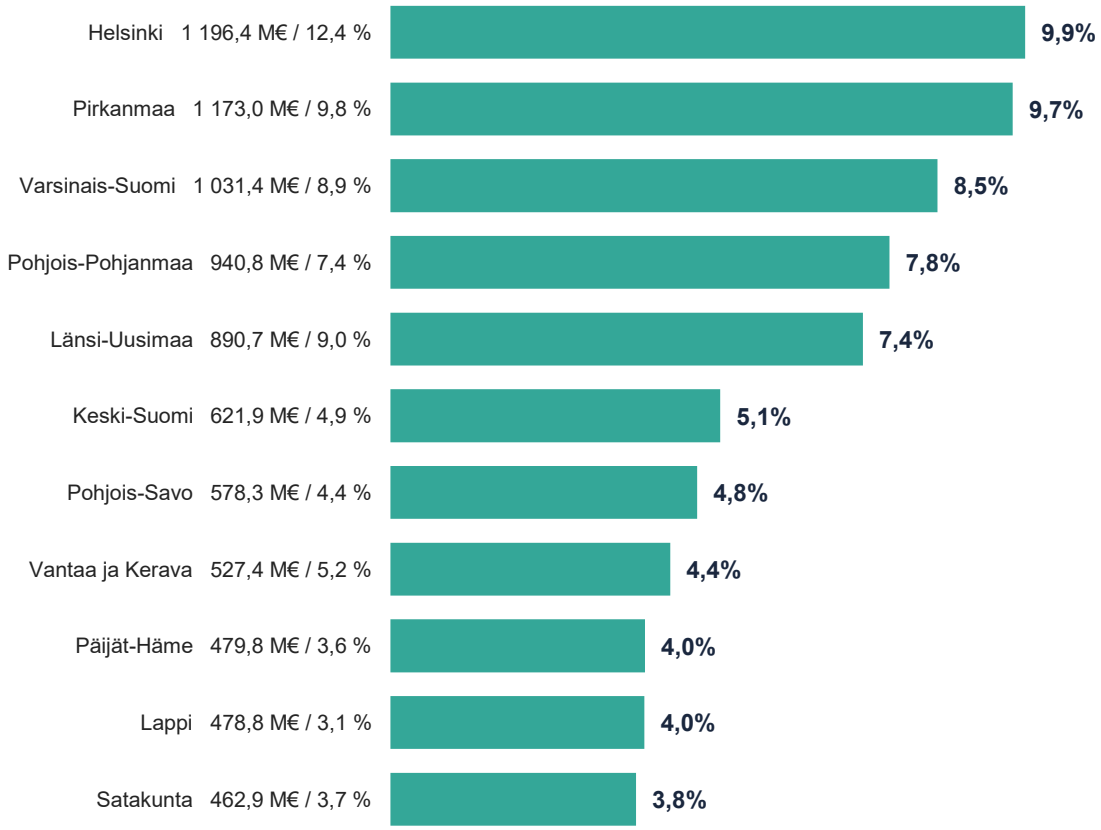

Terveydenhuollon kokonaiskulujen jakauma 2025

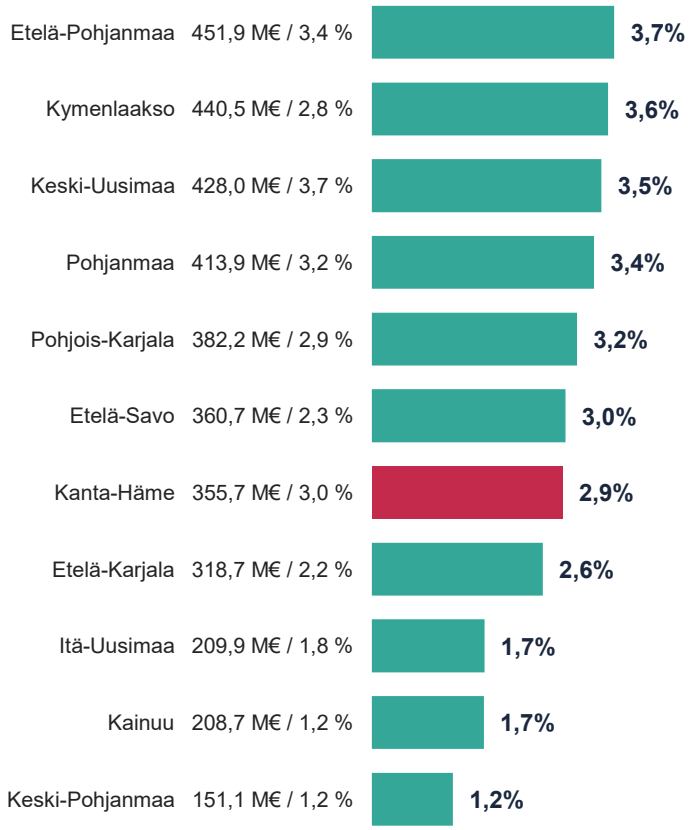
Osuus kokonaiskuluista (palkki ja %) • tunnisteessa kulut M€ / osuus väestöstä

Yhteensä noin 12 102,7 M€

Suurimmat osuudet

Muut alueet

Kulut = asukasluku × dian 9 €/as. Väestöosuus = alueen asukasluku / 5 622 045. Kustannusluvut perustuvat pyöristettyihin €/as-arvoihin.

Kuluosuus siirtyy kasvaville alueille vuoteen 2040

Alueiden osuus terveydenhuollon kokonaiskuluista • €/asukas vakioitu vuoden 2025 tasolle

Helsinki + Uusimaa

26,9 % → 29,1 % → 29,9 %

Kasvua +3,0 %-yksikköä

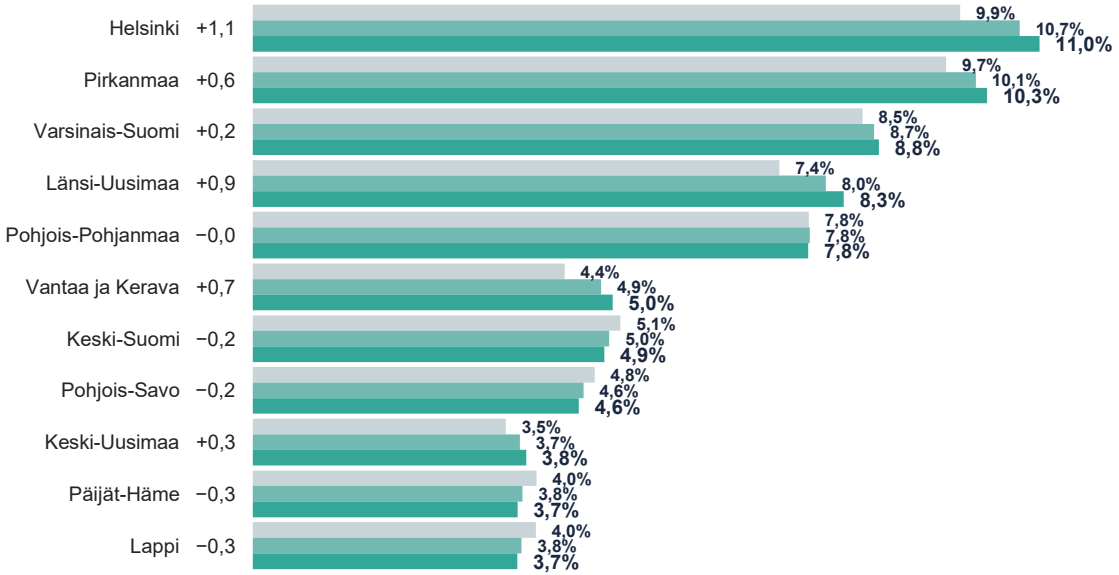
Suurimmat nousut: Helsinki, Länsi-Uusimaa sekä Vantaa ja Kerava.

Kanta-Häme

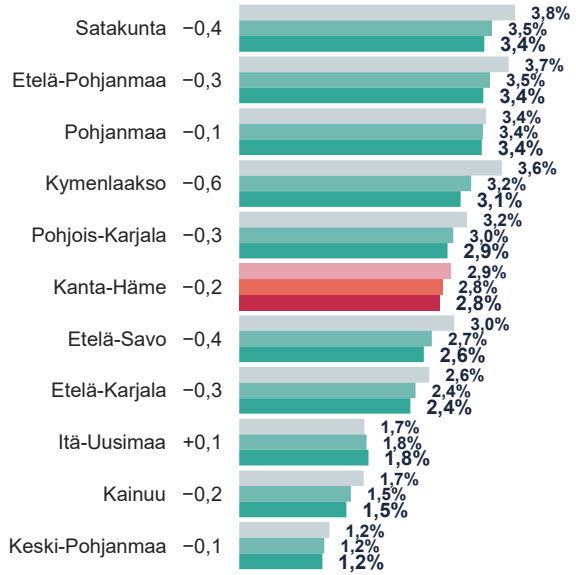
2,9 % → 2,8 % → 2,8 %

2025 2035 2040 Aluenimen yhteydessä muutos %-yks.

Suurimmat kuluosuudet vuonna 2040

Muut alueet vuonna 2040

Kuluosuus = alueen väestö × dian 9 €/as / Manner-Suomen kokonaiskulut. Muutos kuvaa vain väestöennusteen vaikutusta; yksikkökustannukset on pidetty ennallaan.

Väestömuutoksen merkitys ikäihmisten sosiaalipalveluiden menokehitykseen

Muutamia havaintoja siitä, miten pelkkä väestömuutos vaikuttaa menotasoon

8.10.2026

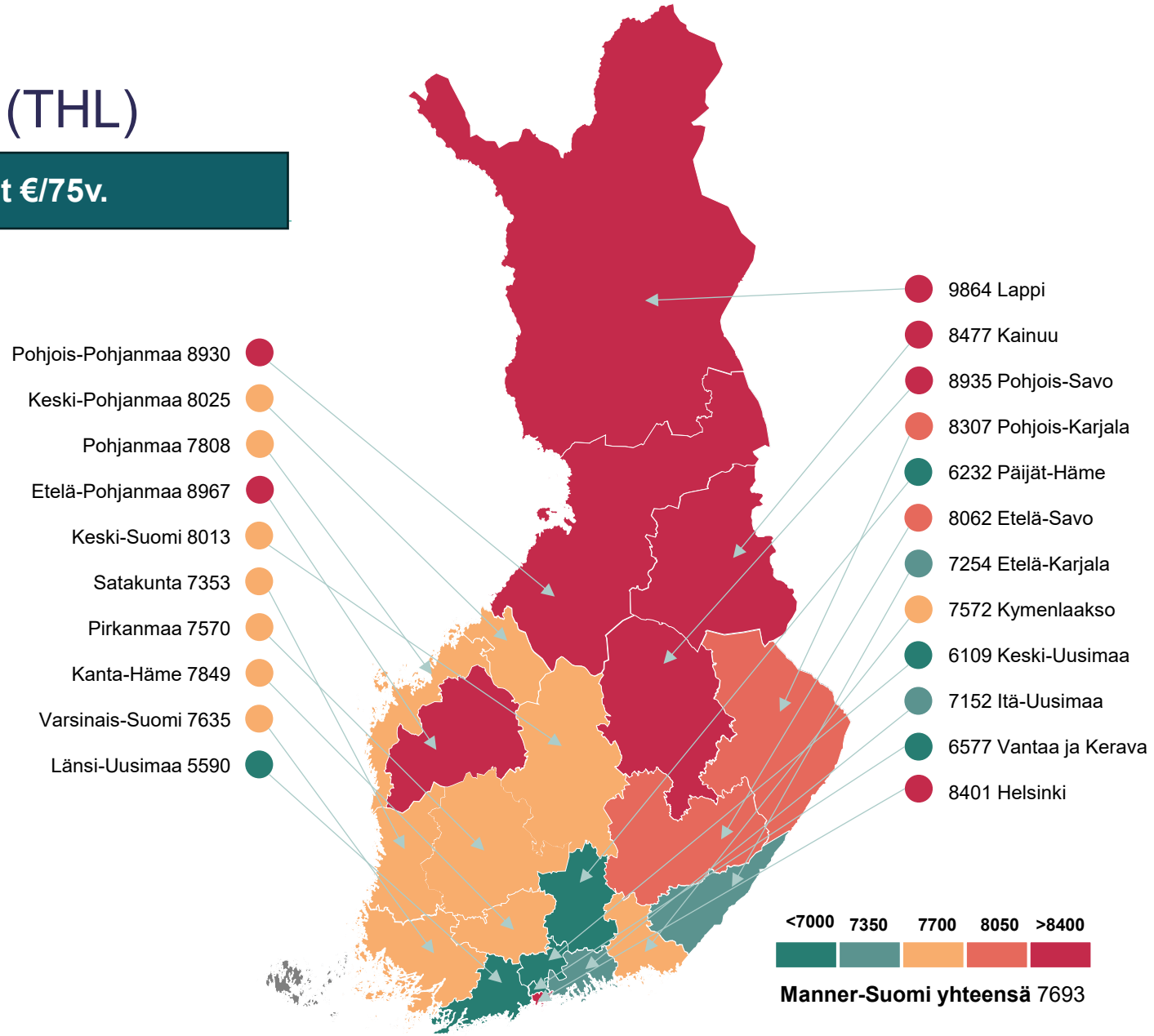
Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Ikäihmisten sosiaalipalvelut 2025 (THL)

läkkäiden sosiaalipalveluiden nettokulut €/75v.

Alue	€/75+	Kasvu	Lisäys M€
Länsi-Uusimaa	5 590	+42,0 %	+104,0
Keski-Uusimaa	6 109	+28,9 %	+34,7
Päijät-Häme	6 232	+26,2 %	+46,4
Vantaa ja Kerava	6 577	+18,9 %	+27,6
Itä-Uusimaa	7 152	+8,4 %	+6,7
Etelä-Karjala	7 254	+6,8 %	+8,6
Satakunta	7 353	+5,2 %	+11,3
Pirkanmaa	7 570	+1,8 %	+8,1
Kymenlaakso	7 572	+1,8 %	+3,1
Varsinais-Suomi	7 635	+0,8 %	+3,8

Tämän verran kansallisen keskitason alapuolella olevat alueet voisivat lisätä menojaan.

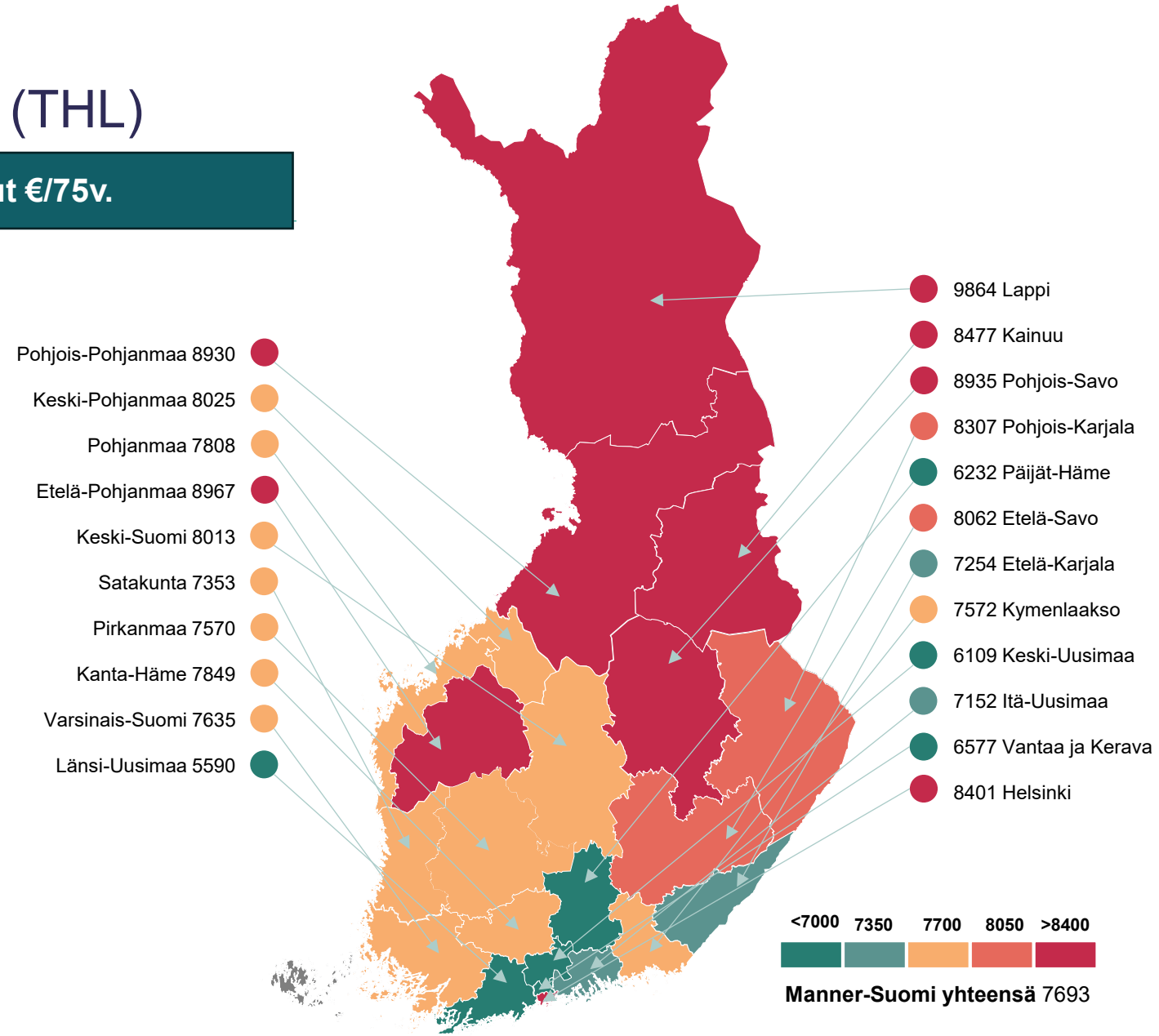

Ikäihmisten sosiaalipalvelut 2025 (THL)

läkkäiden sosiaalipalveluiden nettokulut €/75v.

Alue	€/75+	Ylitys	Säästö M€
Pohjois-Pohjanmaa	**8 930**	**+1237**	**50,4**
Lappi	**9 864**	**+2171**	**46,4**
Helsinki	**8 401**	**+708**	**40,9**
Pohjois-Savo	**8 935**	**+1242**	**38,5**
Etelä-Pohjanmaa	8 967	+1274	31,1
Pohjois-Karjala	8 307	+614	13,1
Keski-Suomi	8 013	+320	10,4
Etelä-Savo	8 062	+369	7,6
Kainuu	8 477	+784	7,5
Kanta-Häme	**7 849**	**+156**	**3,5**
Keski-Pohjanmaa	8 025	+332	2,7
Pohjanmaa	7 808	+115	2,4

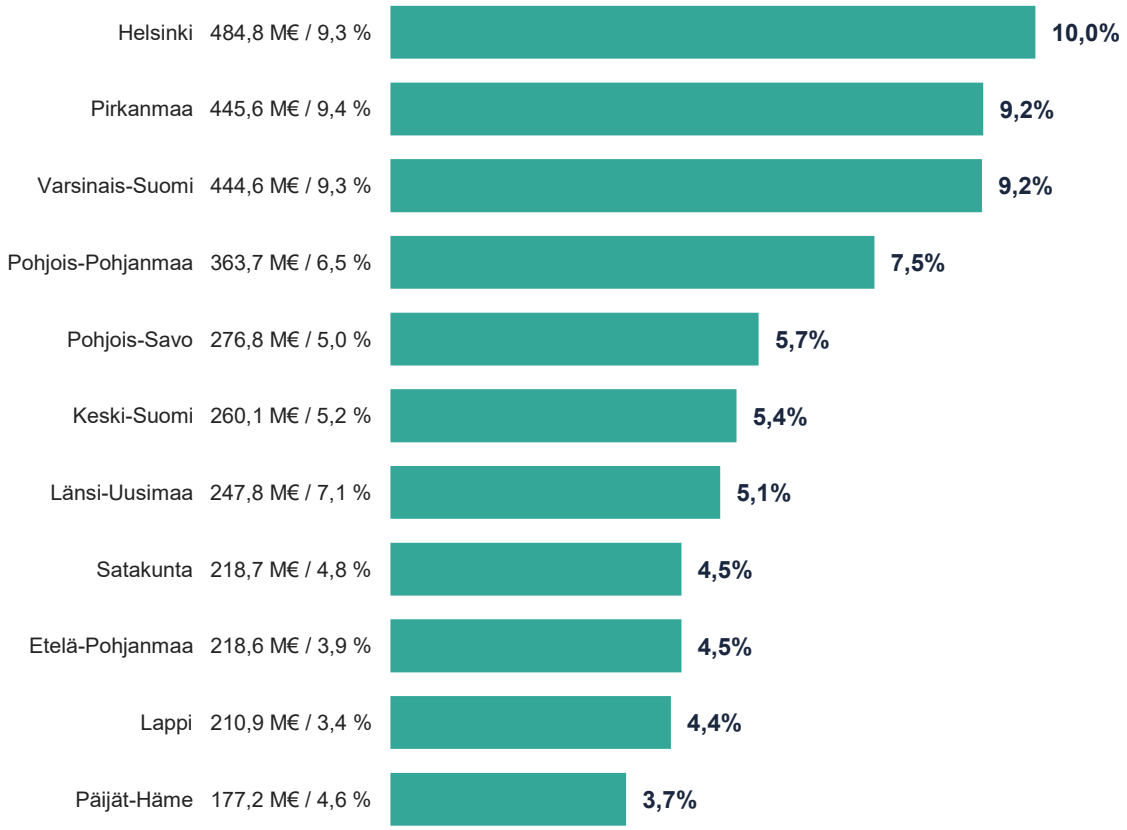
Tämän verran kansallisen keskitason yläpuolella olevien alueiden tulisi leikata menojaan päästäkseen kansalliseen keskitasoon.

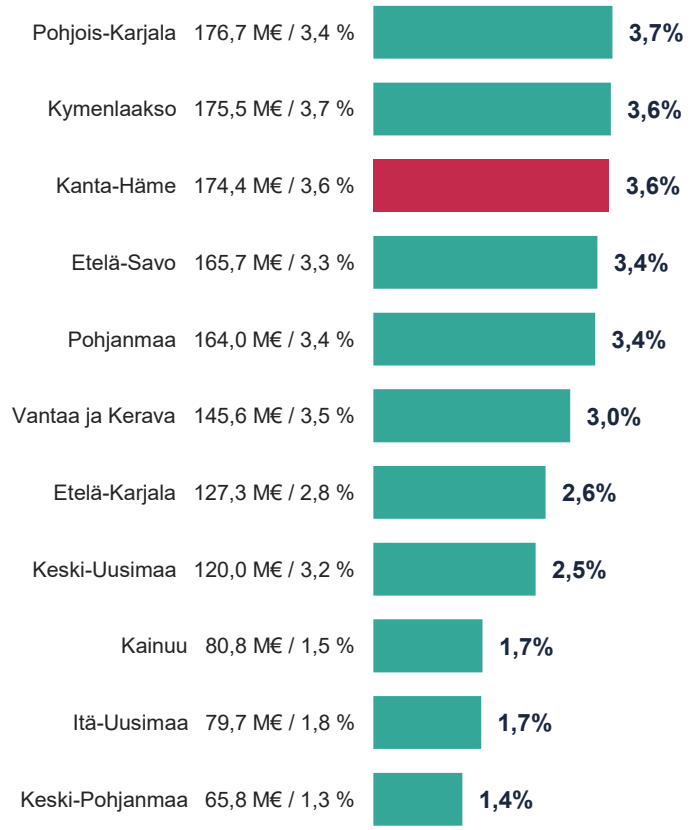
Ikäihmisten palveluiden kokonaiskulujen jakauma 2025

Osuus kokonaiskuluista (palkki ja %) • tunnisteessa kulut M€ / osuus 75+ väestöstä **Yhteensä noin 4 824,3 M€**

Suurimmat osuudet

Muut alueet

Kulut = 75+ väestö × dian 13 €/75+. Väestöosuus = alueen 75+ väestö / 623 664. Kustannusluvut perustuvat pyöristettyihin €/75+-arvoihin.

Ikäihmisten palvelujen kuluosuus siirtyy kasvaville alueille

Alueiden osuus ikäihmisten palvelujen kokonaiskuluista • €/75+ vakioitu vuoden 2025 tasolle

Helsinki + Uusimaa

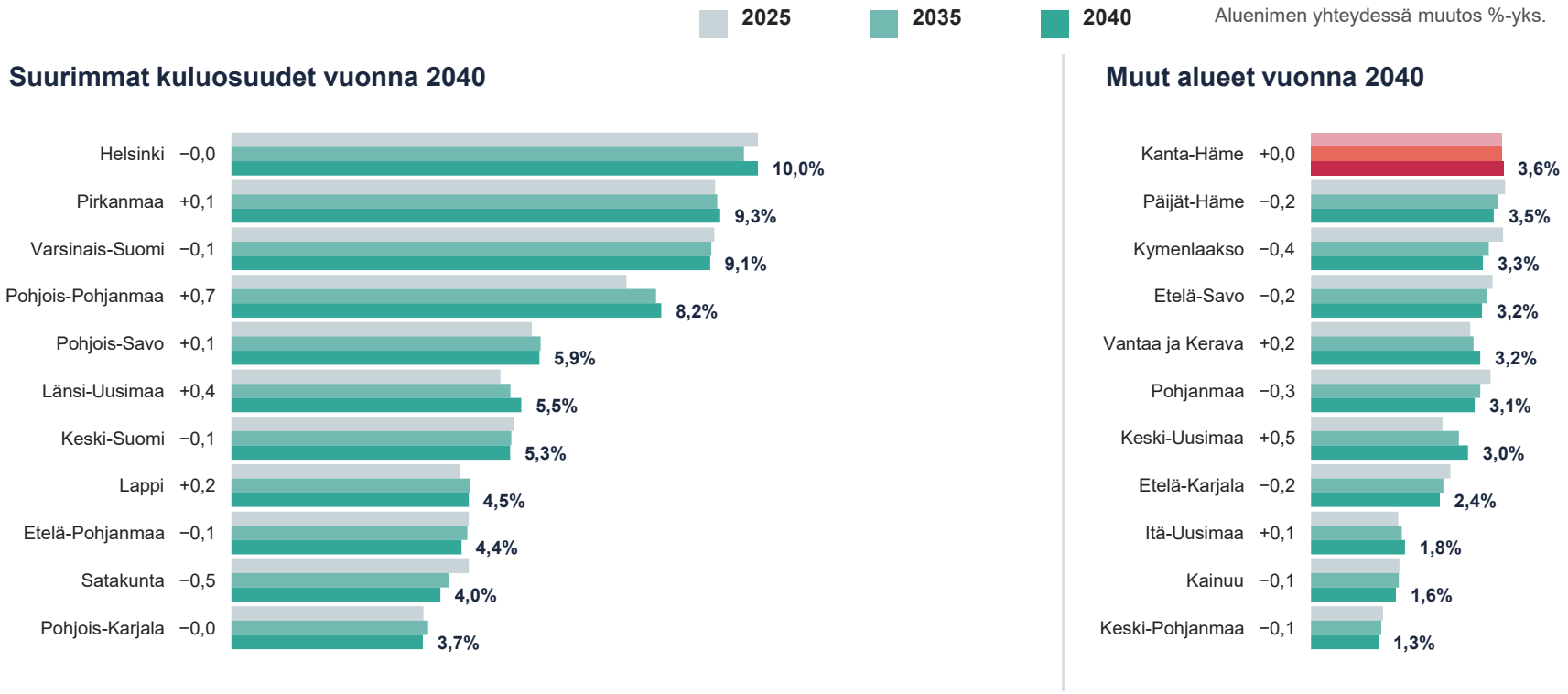
22,3 % → 22,7 % → 23,5 %

Muutos +1,2 %-yks.

Suurimmat osuuden nousut: Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa.

Kanta-Häme

3,6 % → 3,6 % → 3,6 %

Kuluosuus = yli 75-vuotiaiden määrä × dian 14 €/75+ / Manner-Suomen kokonaiskulut. Muutos kuvaa vain väestöennusteen vaikutusta.

Väestömuutoksen merkitys lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalveluiden menokehitykseen

Muutamia havaintoja siitä, miten pelkkä väestömuutos vaikuttaa menotasoon

8.10.2026

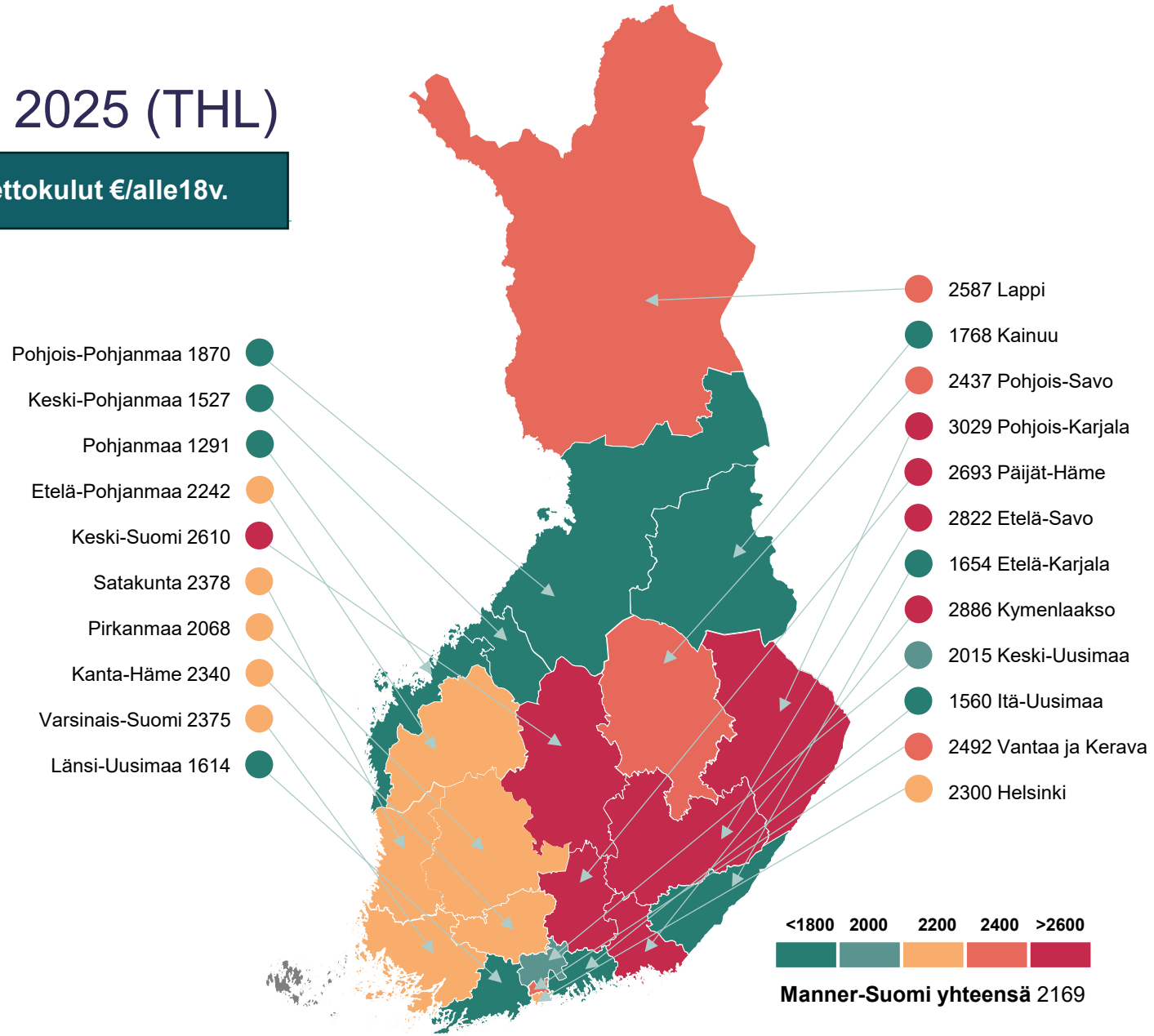
Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Lasten ja nuorten sosiaalipalvelut 2025 (THL)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja lastensuojelu nettokulut €/alle18v.

Alue	€/alle 18	Kasvu	Lisäys M€
Pohjanmaa	1 291	+73,8 %	+33,5
Keski-Pohjanmaa	1 527	+45,6 %	+9,9
Itä-Uusimaa	1 560	+42,3 %	+12,4
Länsi-Uusimaa	1 614	+37,3 %	+61,3
Etelä-Karjala	1 654	+33,8 %	+10,3
Kainuu	1 768	+24,6 %	+4,8
Pohjois-Pohjanmaa	1 870	+17,3 %	+28,2
Keski-Uusimaa	2 015	+8,3 %	+7,0
Pirkanmaa	2 068	+5,3 %	+10,4

Tämän verran kansallisen keskitason alapuolella olevat alueet voisivat lisätä menojaan.

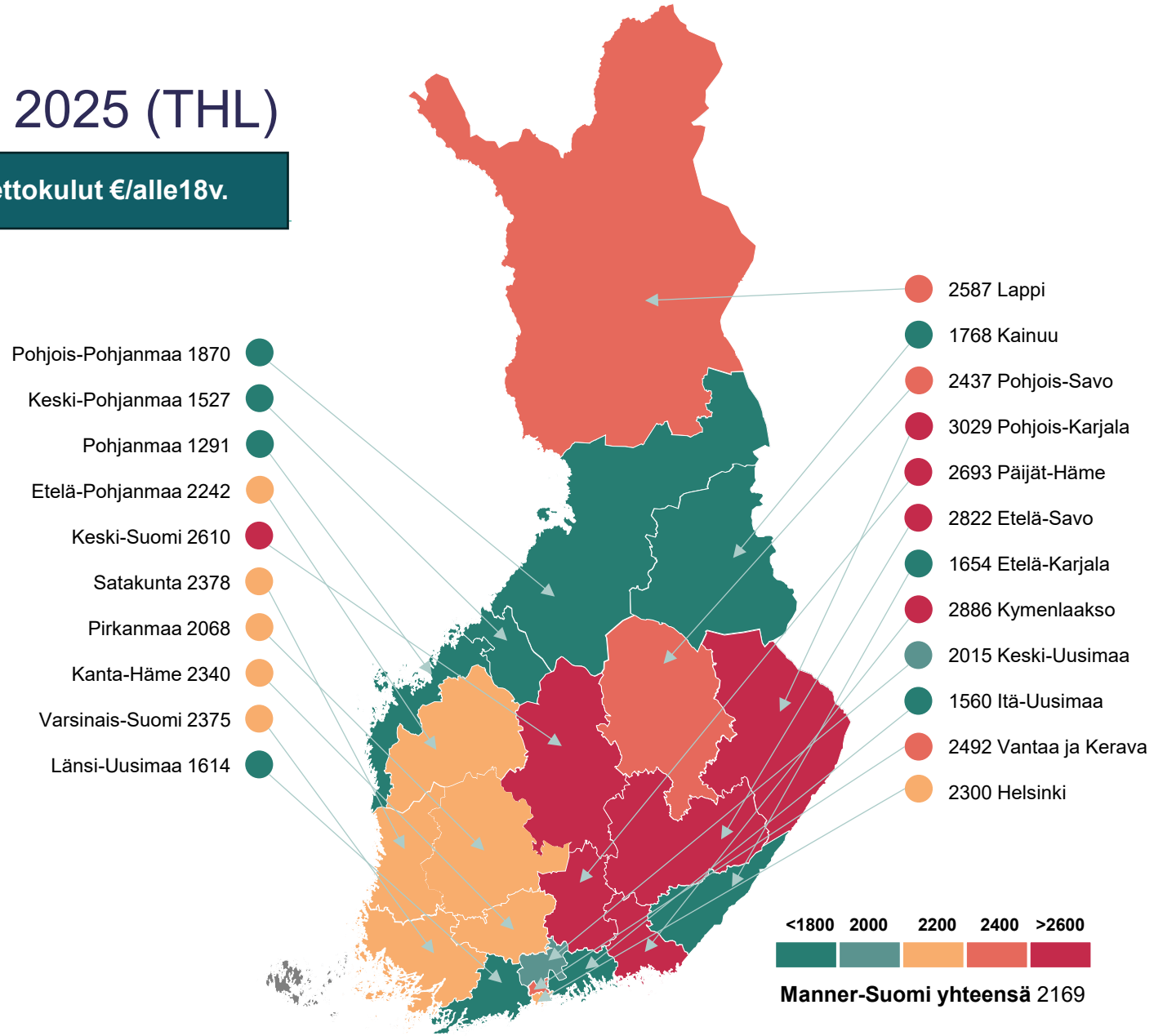

Lasten ja nuorten sosiaalipalvelut 2025 (THL)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja lastensuojelu nettokulut €/alle18v.

Alue	€/alle 18	Ylitys	Säästö M€
Pohjois-Karjala	**3 029**	**+860**	**21,6**
Keski-Suomi	**2 610**	**+441**	**21,1**
Vantaa ja Kerava	**2 492**	**+323**	**18,4**
Päijät-Häme	**2 693**	**+524**	**17,4**
Varsinais-Suomi	2 375	+206	17,2
Kymenlaakso	2 886	+717	16,5
Helsinki	2 300	+131	15,3
Lappi	2 587	+418	12,5
Etelä-Savo	2 822	+653	11,9
Pohjois-Savo	2 437	+268	11,0
Satakunta	2 378	+209	7,2
Kanta-Häme	**2 340**	**+171**	**4,9**
Etelä-Pohjanmaa	2 242	+73	2,6

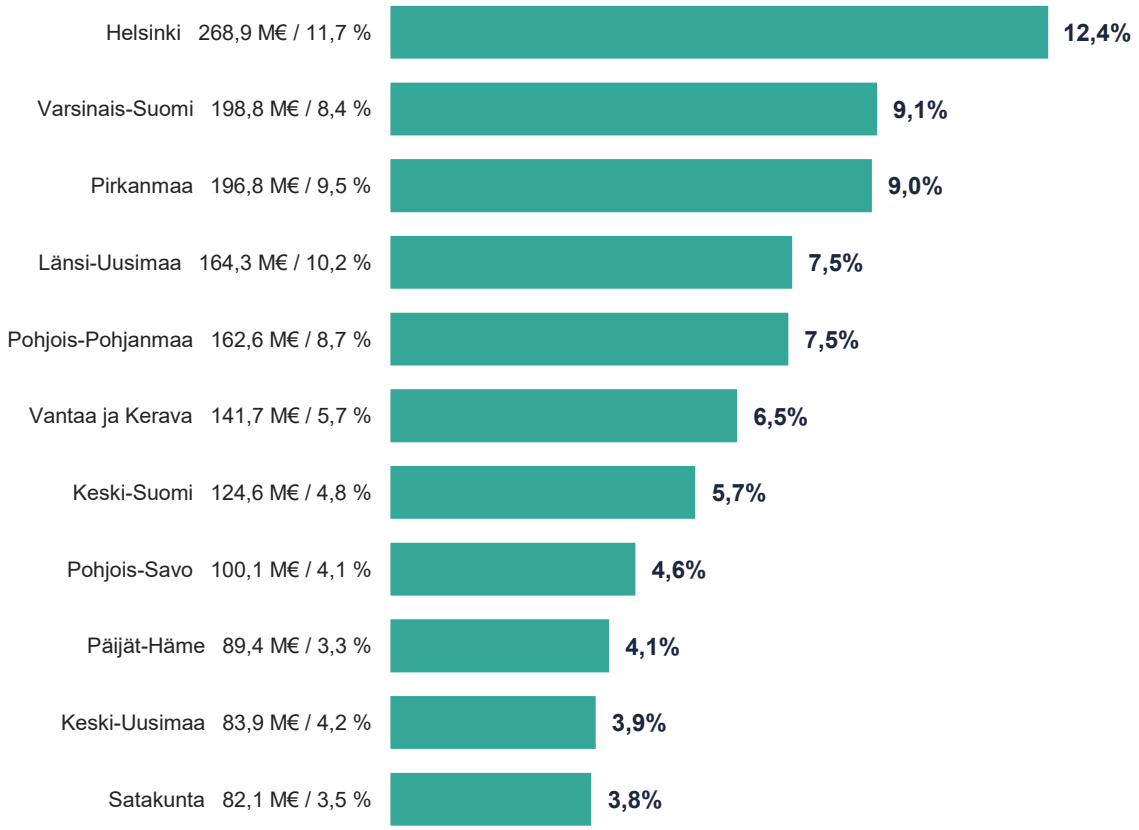
Tämän verran kansallisen keskitason yläpuolella olevien alueiden tulisi leikata menojaan päästäkseen kansalliseen keskitasoon.

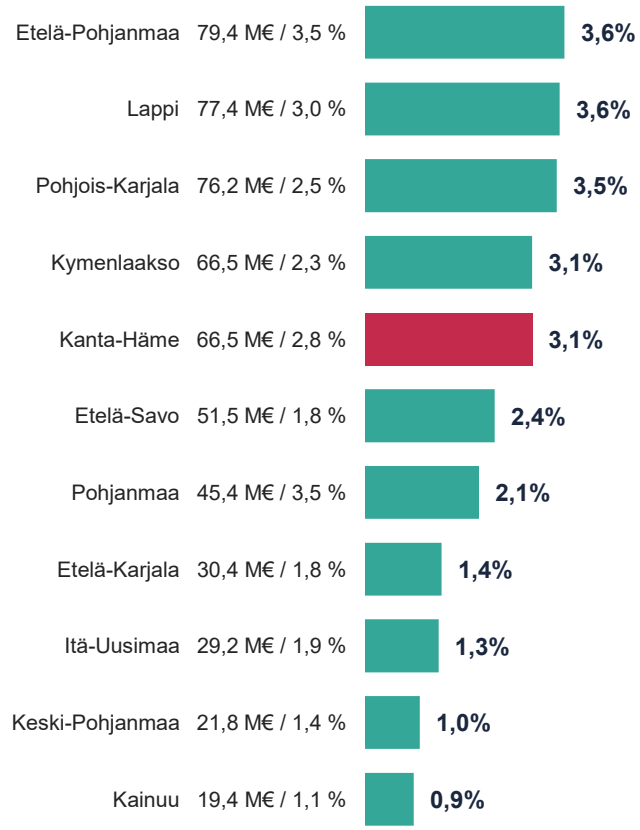

Lasten ja nuorten palveluiden kokonaiskulujen jakauma 2025

Osuus kokonaiskuluista (palkki ja %) • tunnisteessa kulut M€ / osuus alle 18-vuotiaista **Yhteensä noin 2 177,0 M€**

Suurimmat osuudet

Kulut = alle 18-vuotiaat × dian 17 €/alle 18-v. Väestöosuus = alueen alle 18-vuotiaat / 997 306. Kustannusluvut perustuvat pyöristettyihin yksikköarvoihin.

Lasten ja nuorten palvelujen kuluosuus keskittyy kasvaville alueille

Alueiden osuus lasten ja nuorten palvelujen kokonaiskuluista • €/alle 18-v. vakioitu vuoden 2025 tasolle

Helsinki + Uusimaa

31,6 % → 35,1 % → 35,8 %

Muutos +4,2 %-yks.

Suurimmat osuuden nousut: Helsinki, Länsi-Uusimaa, Vantaa ja Kerava.

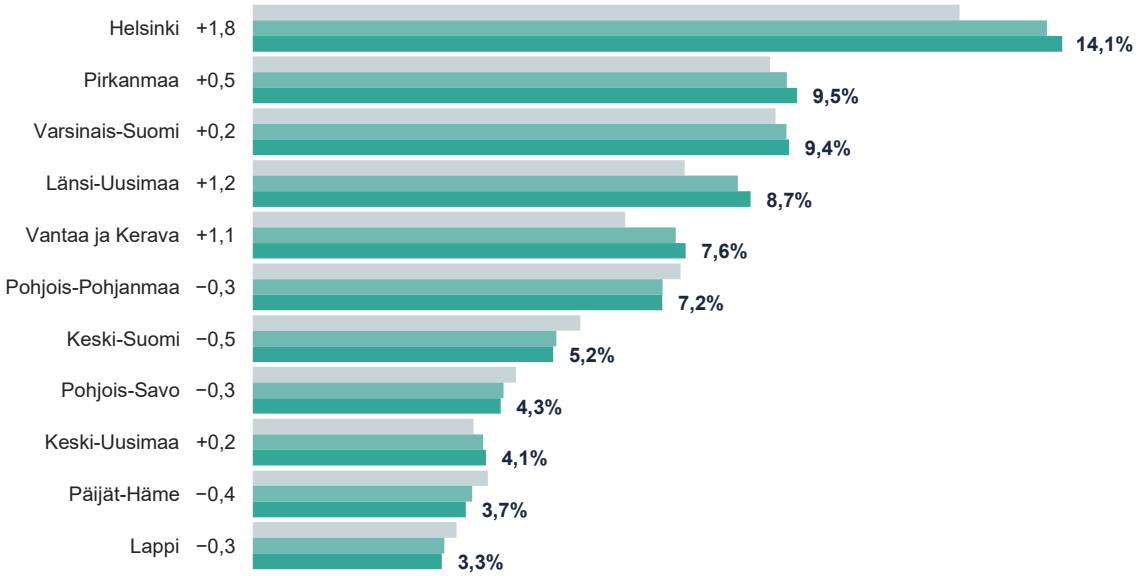
Kanta-Häme

3,1 % → 2,8 % → 2,7 %

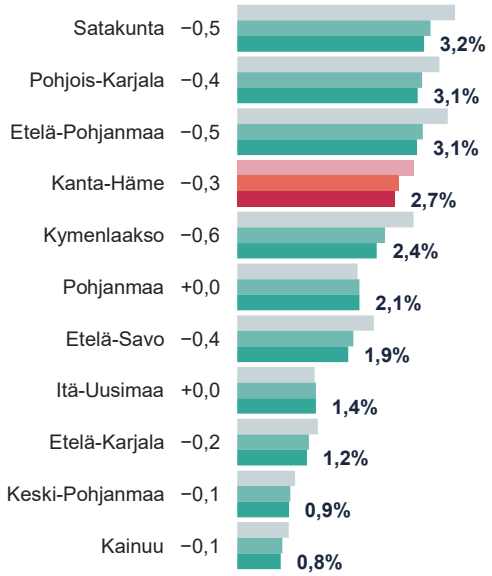
2025 2035 2040

Aluenimen yhteydessä muutos %-yks.

Suurimmat kuluosuudet vuonna 2040

Muut alueet vuonna 2040

Kuluosuus = alle 18-vuotiaiden määrä × dian 19 €/alle 18-v. / Manner-Suomen kokonaiskulut. Muutos kuvaa vain väestöennusteen vaikutusta.

Päähuomiot

- **Ohjauksessa tulisi keskittyä enemmän kansallisen menokasvun hallintaan kokonaisuutena ja huomattavasti vähemmän aluekohtaisiin yksityiskohtiin.**
- Menokehityksen hillinnän onnistumisen ratkaisee väestöään kasvattavien alueiden kyky skaalata kiinteitä kulujaan, ei väestöään menettävien alueiden kyky absoluuttisesti leikata menojaan. Tämä olisi tilanne aluerakenteesta riippumatta.
- Datan rikkinäisyys on valtava ongelma paitsi rahoituksen kannalta (yli-/alijäämä ei nyt kerro kyvykkyydestä parantaa tuottavuutta), myös alueiden taloudellisen tehokkuuden kannalta (tarvevakiointia ei voi tehdä). Diagnoosidatan lisäksi myös Aura-data herättää kysymyksiä.
- Pelkästään nykyisellä väestökehityksellä tapahtuu merkittävä kulujen keskittyminen, jota aluekohtaiset menokehitykset toteutuessaan voimistavat huomattavasti.
- Painelaskelman julkaisemisen aikaistaminen toukokuulta lokakuulle parantaa näkymää merkittävästi, mutta asettaa aluevaltuustot hyvin uuteen tilanteeseen. Lisäksi KHO:n ratkaisu talousarvion laillisuudesta (alijäämät on katettava suunnittelukaudella) asettanee paineen lisärahoitushakemuksille ja niitä seuraavien kielteisten ratkaisujen viemisestä oikeusasteisiin.

Kiinteiden kulujen skaalaaminen väestön kasvaessa on tuloslaskelmaan nopeampaa kuin niiden sopeuttaminen väestön supistuessa.

Kiitos

Diagnoosi ≠ Tarve

Alijäämä ≠ Menokasvu